

Ποιες δεξιότητες χρειάζονται σήμερα οι Ευρωπαίοι πολίτες;

«Μπορείς να πετάξεις χωρίς κινητήρες, αλλά όχι χωρίς γνώση και ικανότητα» Wilbur Wright

Η εκπαίδευση είναι μια συνολική δραστηριότητα που πρέπει να διαρθρώνεται μέσα από πολλούς διαφορετικούς στόχους. Στη δεκαετία του 1980, η Επιτροπή Ντελόρ είχε ήδη διατυπώσει αυτή την ιδέα, προσδιορίζοντας τέσσερις πυλώνες εκπαίδευσης, δηλαδή αυτούς του να μαθαίνεις, να κάνεις, να είσαι και να συνυπάρχεις. Αυτές οι διαφορετικές αλλά συναφείς αποστολές των εκπαιδευτικών μας συστημάτων προσπαθούν να ενισχύσουν τις ικανότητες, τις δυνατότητες και την ανθρώπινη ανάπτυξη των πολιτών σε διάφορα στάδια της ζωής τους.

Βασική πτυχή για την επίτευξη των πιο πάνω, αποτελεί η οικοδόμηση ενός εκπαιδευτικού συστήματος που να μπορεί να παρέχει σε όλους το σωστό σύνολο δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας. Η ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων για μια μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας τίθεται όλο και περισσότερο ως προτεραιότητα στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. Σύμφωνα με τη McKinseyⁱⁱ, «σχεδόν εννέα στους δέκα διευθύνοντες και διευθυντές, δηλώνουν ότι οι οργανισμοί τους είτε αντιμετωπίζουν ήδη κενά δεξιοτήτων είτε αναμένουν να αναπτυχθούν κενά μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια». Και η κατάσταση επιδεινώνεται φυσικά από την ταχύτητα της μετάβασης που παρατηρούμε στην παγκόσμια κοινωνία. Για παράδειγμα, ο

αναδυόμενος τομέας τεχνητής νοημοσύνης (AI) είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένος, με την Ευρώπη να υστερεί σε σχέση με την Κίνα και τις ΗΠΑ στην ικανότητά της να προσελκύει ταλέντα σε αυτόν τον τομέα και να αξιοποιεί τις ευκαιρίες που παρέχει.

Το χάσμα δεξιοτήτων –η διαφορά μεταξύ των δεξιοτήτων που ζητούν οι εργοδότες και εκείνων που κατέχουν οι πραγματικοί ή δυνητικοί εργαζόμενοι– σχετίζεται και με το ψηφιακό χάσμα. Ωστόσο, μερικές φορές υπάρχουν κάποιες αντικρουόμενες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Πράγματι, ενώ το κλείσιμο του χάσματος είναι βασικός μοχλός ένταξης και συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η προώθηση βιομηχανιών υψηλής και βαθιάς τεχνολογίας ως πρωτοπόροι μιας νέας ευρωπαϊκής οικονομίας κινδυνεύει να αφήσει πίσω αυτούς που δεν διαθέτουν το αντίστοιχο σύνολο δεξιοτήτων. Η εύρεση της σωστής ισορροπίας μεταξύ της υπεράσπισης της τεχνολογικής καινοτομίας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή ανάπτυξη άλλων τομέων και τη διασφάλιση ότι όλοι μπορούν να αποκομίσουν οφέλη, απαιτούν σημαντικές επενδύσεις στην αναβάθμιση δεξιοτήτων, μαζί με μια βαθιά επανεξέταση της εκπαιδευτικής υποδομής στις χώρες της ΕΕ.

Το Δίκτυο Ευρυδίκη στις εκθέσεις του, αναφέρθηκε εκτενώς σε κάποιες από τις ευρωπαϊκές τάσεις σε αυτόν τον τομέα. Σηματοδοτώντας τη σημασία της εκπαίδευσης στην προοπτική της δια βίου μάθησης, η περσινή μελέτη για την [Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων στην Ευρώπη](#) διερεύνησε τις τρέχουσες προσεγγίσεις για την προώθηση της δια βίου μάθησης, με ιδιαίτερη έμφαση σε πολιτικές και μέτρα που υποστηρίζουν ενήλικες με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων για πρόσβαση σε ευκαιρίες μάθησης. Η κατάσταση δεν είναι ιδανική, καθώς ένας στους πέντε ενήλικες στην ΕΕ δεν έχει ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Όπως διαπίστωσε επιπλέον η έκθεση, οι ενήλικες με χαμηλά προσόντα συμμετέχουν λιγότερο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση από εκείνους με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο. Επομένως, υπάρχει πολλή ακόμη δουλειά που πρέπει να γίνει σε αυτόν τον τομέα.

Πιο πρόσφατα, η εστίαση ήταν στα σχολεία και στο πώς προετοιμάζουν τις νέες γενιές με το σωστό σύνολο δεξιοτήτων για αυτήν την ηλικία. Από την έκθεση του Δικτύου για τα [Μαθηματικά και την Εκπαίδευση των Φυσικών Επιστημών στα Σχολεία](#), προκύπτει μια μικτή εικόνα όπου η διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών υστερεί σε σχέση με τα Μαθηματικά. Ταυτόχρονα, η έρευνα του έργου διαπίστωσε ότι η ενσωμάτωση κοινωνικο-επιστημονικών ερωτήσεων στο πρόγραμμα σπουδών ενισχύει τις επιδόσεις των μαθητών.

Το Δίκτυο Ευρυδίκη έχει παραδώσει επίσης μια μελέτη για την [Επιστήμη των Υπολογιστών στα Σχολεία](#), η οποία διαπιστώνει ότι, σε 23 ευρωπαϊκές χώρες, μαθητές δημοτικού σχολείου παρακολουθούν ήδη ένα ξεχωριστό μάθημα πληροφορικής, την ίδια ώρα που τα δύο τρίτα των χωρών στοχεύουν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της παρουσίας της πληροφορικής στα αναλυτικά τους προγράμματα.

Όλα αυτά δεν πρέπει να θολώνουν τη σημασία της ισότητας των φύλων και της ισότητας των ευκαιριών, που είναι θεμελιώδης προϋπόθεση μιας δίκαιης κοινωνίας. Το Δίκτυο έχει ασχοληθεί και με αυτό το ζήτημα σε μια [σειρά εκθέσεων](#) αφιερωμένων στη σχολική και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες αντιμετωπίζουν τις ανισότητες και προωθούν την ένταξη σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Το 2023 έχει ανακηρυχθεί [Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων](#) και είναι ζωτικής σημασίας να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι σε αυτή την ώθηση για μια δικαιότερη και πιο αποτελεσματική στρατηγική. Χαρτογραφώντας και παρακολουθώντας μια ποικιλία προσεγγίσεων σε όλη την Ευρώπη, το Δίκτυο Ευρυδίκη απέδειξε την ανάγκη για μια στενότερη και πιο καινοτόμο αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ δεξιοτήτων, κατάρτισης και εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα. Η συνεργασία και η διασταύρωση ιδεών και προσεγγίσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των δημόσιων αρχών τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα διαδραματίζει ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στην επιτυχή ανταπόκριση στις μεγάλες αλλαγές που διέρχεται σήμερα η κοινωνία.

Συγγραφείς: Niccolò Fantini και David Crosier, Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού, Βρυξέλλες

Μετάφραση: Εθνική Μονάδα ΕΥΡΥΔΙΚΗ Κύπρου

ⁱ (1867-1912) Ο μεγαλύτερος αδελφός του Orville Wright, μαζί με τον οποίο ανέπτυξαν το πρώτο πετυχημένο αεροπλάνο στις 17 Δεκεμβρίου 1903.

ⁱⁱ McKinsey & Company. Συμβουλευτική εταιρεία πολλών από τις πιο σημαίνουσες επιχειρήσεις και ιδρύματα στον κόσμο.